

можливості, дозволяючи створювати рухомі іграшки (екскаватор, підйомний кран і т. д.).

- З паперу (щільного картону). Даний тип конструювання вимагає певних навичок. Дитина повинна вміти самотійно клеїти і користуватися ножицями.

- З природних матеріалів (насіння, жолуді, шишки, гілки тощо).

Виділяються два напрямки конструювання: технічне і художнє. До технічного відносять конструювання з будівельного матеріалу, деталей конструкторів, великогабаритних модулів, а також конструювання на базі комп'ютерних програм.

Конструювання з будівельного матеріалу – найдавніший та найбільш досліджений вид конструювання. Конструювання з великогабаритних модулів виникло порівняно нещодавно і найбільш відповідає розумовим та фізичним можливостям дітей дошкільного віку. Великі модулі поділяються на два типи: об'ємні і площинні. На відміну від дрібних настільних матеріалів, великогабаритні модулі дають можливість дітям з вадами зору створювати конструкції для ігор, спортивних змагань тощо.

Комп'ютерне конструювання – характерною особливістю процесу є відтворення і перетворення (комбінування) просторових уявлень (образів). При цьому значущим є розвиток просторової уяви (Б. М. Ребус) і образного мислення (Н. Н. Поддьяков, І. С. Якиманська).

В технічному конструюванні діти, в основному, відображають реально існуючі об'єкти, та свої асоціації з образами з казок або фільмів. При цьому вони моделюють основні структурні та функціональні ознаки об'єктів і образів: будівля з дахом, вікнами, дверима; корабель з палубою, кормою, штурвалом. Існує безліч ігрових наборів для дітей всіх вікових груп. Серед них є тематичні набори: «Архітектор», «Підйомні крани», «Юний кораблебудівник» та їх використовують і як самотійний вид матеріалу для конструювання, і в якості додаткового, де окремі елементи накладають або приставляють одне до іншого.

До художнього конструювання відносять конструювання з паперу та з природного матеріалу. Конструювання з паперу, на відміну від конструювання з природного матеріалу, вивчають лише на спеціальних заняттях. Однак, як показує практика та аналіз методичних посібників, в тому числі і зарубіжних (Kawai Toyoki, F. Темко), навчання будується лише за наслідувальною роботою

- використовуються зразки, показ та докладне пояснення процесу виготовлення кожного виробу.

Психологи і педагоги відзначають, що конструювання помітно впливає на всебічний розвиток особистості дитини. Так, Н. Ширяєва відзначає, що формування правильної розумової активності, здатності міркувати, робити логічні висновки і обґрунтовувати свої рішення має велике значення у підготовці дітей до навчання в школі [26, с.25].

Таким чином, типи конструкторів та врахування принципів проведення занять для дошкільників з вадами зору, на сьогоднішній день надають величезний вибір можливостей для проведення конструктивної роботи.

Принципи проведення занять з конструювання у дітей з вадами зору:

- поетапна корекційна робота;
- створення диференційованих умов зорового навантаження;
- застосування спеціальних навчальних та наочних посібників (демонстрація картин, репродукцій, слайдів);
- виховний вплив;
- використання технічних засобів навчання і виховання;
- індивідуальний підхід до формування навчального та фізичного навантаження.

Структура заняття з конструювання для дітей з вадами зору включає в себе:

1. Вправи для очей (2хв).
2. Вступна частина (занурення, ціль, сюрпризний момент - 3хв.)
3. Виклад матеріалу, завдання (5хв.)

4. Пальчикова вправа (2хв.)
5. Практична діяльність, складання (процес конструювання 15хв).
6. Фізкультурна хвилинка (3хв.)
7. Презентація робіт вихованцями, спільне обговорення (6хв.)
8. Ігрова діяльність (за бажанням дітей).

Окрім цього, структура кожного заняття сформована відповідно до природних процесів навчання, задля забезпечення успішного освоєння матеріалу.

Конструктивна робота складається з чотирьох етапів:

- «Завдання»,
- «Складання»,
- «Спільне обговорення»,
- «Удосконалення»

Перші три з них - «Завдання», «Складання», «Спільне обговорення» можуть бути реалізовані в рамках одного заняття. Четвертий етап «Удосконалення» може виявитися складнішим для засвоєння, тому його можна перенести на наступне заняття.

Етап №1 – «Завдання»

На етапі «Завдання» обговорюється подальша конструктивна робота, цей процес стимулює в дітях природну зацікавленість і бажання використовувати існуючі знання, одночасно підштовхуючи їх до отримання нового досвіду.

Етап №2 – «Складання»

На даному етапі діти виконують практичні завдання і можуть користуватися раніше набутими знаннями. За мірою створення моделей, місць, об'єктів діти структурують і зберігають інформацію, пов'язану з цими конструкціями.

Етап №3 – «Спільне обговорення»

На етапі «Спільне обговорення» діти мають можливість осмислити і обговорити те, що вони зробили, розповісти, поділитися ідеями, які виникли у них в ході практичної роботи з конструктором на попередньому етапі.

Етап №4 – «Удосконалення»

Нові завдання на даному етапі будуються на концепціях, вже освоєних дітьми раніше в ході виконання цього завдання, що допоможе більш широко застосувати отримані знання. Цей етап може бути реалізований пізніше, оскільки діти можуть бути не готові до нього, тому спочатку вони повинні в повній мірі вдосконалити набуті на ранніх етапах навички.

Організуюючи практичні заняття з конструювання, ми орієнтувалася на рекомендації виробника конструктора LEGO. Конструктори LEGO для дошкільників достатньо різноманітні. Ми використовували для експерименту конструктори для вікової групи 4+. Лего «Будівельні машини», Лего «Класік» та Лего «Дупло». Для нашої вікової категорії в цих конструкторах підібрані зручні за розміром деталі з яких можна побудувати різноманітні конструкції.

Для успішної роботи, групи дітей повинні бути не більше 6 осіб. Це дозволяє приділити достатньо уваги кожній дитині, а також фіксувати особливості процесу конструювання і вчасно, за потреби, підкорегувати цей процес.

Педагогічний експеримент проходив протягом трьох місяців перебування дітей в дитячому навчальному закладі. Для кращого формування креативних здібностей вихованців робота була проведена з дітьми, та батьками.

Протягом двох місяців занять кожні два тижня ми змінювали тематику занять з конструювання: «Мій будинок», «Моє місто», «У світі транспорту», «Відпочинок у селі» з можливими варіантами побудови того чи іншого зразка або за певною схемою, а вихованці самостійно обирали шляхи виконання завдання. Останній місяць експерименту було відведено для вдосконалення отриманих навичок і здібностей, а саме кожного тижня ми повторювали

завдання, але вже без зразку, і вихованці на свій «смак», згідно своїх уявлень творчо підходили до процесу і втілювали цю ідею «у життя».

Таким чином завдання на етапі удосконалення не повинні мати чітких вимог, тобто дитина має самостійно організувати процес конструювання, встановлювати пріоритети, фантазувати з кольором, формою, розміром, технічними складовими і т.ін. Обирати послідовність виконання роботи і складати конструкцію за власним задумом та бажанням. Беручи до уваги вікову категорію дітей, варто обумовлювати ігрову мету створення конструкції. Перед початком роботи, педагог обов'язково розкладає індивідуально кожній дитині певну кількість деталей конструктора. За потреби, можна добирати додаткові деталі які знаходяться в центрі стола. Звертається увага дітей, на те, що можна домовлятися між собою та обмінюватися деталями.

Вже на початковому етапі ознайомлення педагог може робити додаткове обстеження особливостей дитини. Для цього необхідно аналізувати поведінку дитини, її реакцію на інструкцію до завдання: деякі діти, не дослухавши завдання, часто починають його виконувати навмання, інші просять повторити завдання, намагаються зрозуміти його; окремим дітям достатньо лише усного словесного супроводу, інші потребують підкріплення наочним показом. Таким чином, послідовність методів та прийомів (усний, наочний показ, їх поєднання) може слугувати одним з критеріїв під час виявлення розумових здібностей дитини.

Роботу з конструктором доцільно організувати за допомогою таких методів:

- ознайомлювальні дії та ігри із конструктором;

(Пропонуючи дітям конструктор, ставимо запитання: що це? для чого потрібно? що за його допомогою можна побудувати?)

- самостійні дії з конструктором;

(Педагог задає лише орієнтир, ідею конструювання, весь процес надається для самостійного виконання дитиною).

- складання конструкцій з допомогою вихователя;

(Оскільки конструювання у даному випадку є творчим процесом, педагог тільки уважно спостерігає, і виключно у ситуації, коли дитина зупиняється або послаблюється її мотивація може спонукати або трішки допомогти налагодити процес).

- обігравання конструкцій:

(Це обов'язкова частина процесу конструювання, що мотивує, спрямовує уявлення, та націлює дитину на кінцевий результат).

Обігравання конструкцій може бути:

- самостійним;
- у парі з дорослим;
- у парі з товаришем;
- усією підгрупою.

У процесі такої роботи у дітей формуються вміння:

- називати деталі конструктора (цеглинка, пластина);
- диференціювати деталі за кольором, розміром;
- будувати відомі конструкції самостійно, з допомогою дорослого та за зразком;
- упізнавати й називати відомі конструкції. [48, с.27-32].

Нами були організовані дві підгрупи дітей. З кожною підгрупою ми займалися 2 рази на тиждень на протязі 25-30 хвилин за вище зазначеною структурою для дітей з вадами зору.

1. Вправи для очей.

Оскільки робота проводилася з дітьми з вадами зору, зорові вправи корекційно – компенсаторного спрямування є невід'ємною частиною на початку кожного практичного заняття з конструювання.

Вправи для очей:

- підсилюють гостроту зору,
- знімають зорову втому,
- покращують зорове сприйняття.

На кожному занятті ми використовували різні зорові вправи, зазвичай віршовані вправи дуже подобаються дітям. (Додаток Б)

«Завірюха» (аудіозапис вітру).

На галяві лісовій,

Закружляв сніговій,(діти очима спостерігають за сніжинками, які підвішені до стелі)

Кружить,в'южить завірюха...

Поховали звірі вуха, (переводять погляд на тварин, а саме їх вушка)

Очі мружать і сидять,

Лише хвостики тремтять.

В різні боки вітер віє – (просліджуючи функція очей за промінчиком)

Вліво – вправо,знову вліво.

А звірі все сидять,

Мружать очі і тремтять.

2. Вступна частина, завдання: (сюрпризний момент, занурення в тему).

Діти п'ятого року життя а тим паче, діти з вадами зору, потребують більшої емоційної стимуляції, тож завдання має включати певний сюрприз, аби викликати максимальну зацікавленість. Педагог емоційно, з наглядними матеріалами має зацікавити дітей, занурюючи тим самим в тему.

3. Виклад матеріалу, завдання.

В цій частині педагог утримує зацікавлення та увагу дітей на високому рівні. Емоційно та з максимальною кількістю методів та прийомів вводимо вихованців у тематичний блок. Наприклад: «Мій будинок» з наочними ілюстраціями та словесним супроводом (який буває будинок) за розміром, кольором, призначенням, з яких матеріалів побудований і т.ін. Розгляд конструктивних елементів та частин конструктора для ознайомлення

вихованців з його технічними можливостями у подальшій роботі. На цьому етапі відбувається метод у формі «Запитання- відповідь».

4. Пальчикові вправи.

Перед початком практичної діяльності з конструювання важливим елементом підготовки є пальчикові вправи, які налаштовують механізм розвитку дотику і дрібної моторики:

а) чутливість пальців забезпечує сприйняття форми, ваги, твердості й розміру предметів;

б) механізм регуляції тону й сили скорочення м'язів дозволяє виконувати рухи точно й швидко;

в) кінетична (рухова) пам'ять забезпечує автоматизацію навичок;

г) зір і мислення дозволяють дитині: орієнтуватися в розташуванні предметів у просторі, оцінювати їхні параметри; виконувати цілеспрямовані рухи; планувати й виправляти помилки.

Пальчикова гімнастика, масаж та самомасаж рук використовуються у вступній частині заняття або перед практичною частиною. Оскільки пальчикові вправи окрім функції налаштування, виконують не менш важливу функцію для покращення гостроти зору. Ці прості вправи з віршованим супроводом зацікавлюють дитину, налаштовують та дозволяють коригувати рухи кожного пальця окремо відносно один одного, тренують точність рухових реакцій, готують ручки до активної роботи, розвивають координацію рухів, допомагають концентрувати увагу. Запропоновані пальчикові ігри та вправи з самомасажу сприятимуть розвитку рухливості пальців, виконанню ізольованих рухів, а також розвитку точності рухів пальчиків.

- Розтирання кистей рук «Ручки замерзли»;
- Вправа «одягаємо рукавички» – розтирання кожного пальчика окремо;
- Малювання у повітрі простих фігур кожним пальчиком окремо;
- Згинання та розгинання кожного пальця по черзі;

- Великий палець піднятий вгору, а всі інші стиснуті в кулак – «прапорець»;
- Одну руку зігнути в кулак, а другою рукою накрити цей кулак горизонтально – «стіл»;
- Зігнути одну руку в кулак, а другу притулити долонькою горизонтально – «стілець»;
- Сильно притиснути долоню до столу або до іншої долоні, і по черзі піднімати кожен пальчик – «пальчики приклеїлися»;
- З'єднати великий, вказівний, середній і безіменний пальці, а мізинець витягнути вгору – «собака»;
- «Пальчики вітаються» – для початку потрібно закріпити з дітьми назву кожного пальчика. Потім кінчиком великого пальця по черзі доторкатися до всіх інших пальців (спочатку вправу виконувати провідною рукою, потім іншою і далі обома руками, від великого пальця до мізинця, і навпаки);
- Пальці однієї руки одночасно «вітаються» з пальцями другої руки;
- Вправа «Оса» – випрямити вказівний палець і обертати ним;
- «Коза» – випрямлення вказівного пальця і мізинця;
- «Окуляри» – утворити два «кружечки», з'єднавши кінчики великого і вказівного пальців;
- «Зайчик» – стиснути пальці в кулак і випрямити тільки вказівний і середній пальці.

5. Практична діяльність, складання.

Практична діяльність для дітей з вадами зору пропонувалась за такими тематичними блоками:

1. Тематичний блок «Мій будинок»

Перший, другий тиждень відповідно 4 заняття ми займалися конструюванням житлових будинків, уточнювали та розширювали знання про житлові будинки.

Словниковий запас збільшився словами: «Житловий будинок», «одноповерховий будинок», «двоповерховий будинок», «триповерховий будинок», «багатоповерховий будинок», «хмарочос»

Необхідний дидактичний матеріал: набори LEGO Education типу DUPLO: «Великий будинок», «Набір цеглинок» або «Місто»; картинки із зображеннями міських будинків.

2. Тематичний блок «Моє місто»

Третій і четвертий тиждень, 4 заняття було проведено з конструктором типу SYSTEM. Ми закріпили знання про інфраструктуру міста, адміністративні будівлі, місця розваг. За ці два тижні ми навчилися конструювати невеликі тематичні композиції, пожежну частину, лікарню, поліцейський відділок, розважальний комплекс.

Вихованці поповнили словниковий запас: «місто», «службова будівля», «пожежна частина», «пожежник», «пожежа», «цистерна», «шланг», «лікарня», «лікар», «медсестра», «ліки», «хвороба», «міліція», «міліцейський відділок», «поліцейський», «порушник», «агент», «будівництво».

Необхідний дидактичний матеріал: набори LEGO Education типу SYSTEM: «Набір цеглинок», «Місто», «Служби швидкого реагування», «Транспорт», «Тематичні композиції», «Тварини»; картинки та схеми конструювання моделей будинків, побудованих із конструктора типу SYSTEM.

3. Тематичний блок «Відпочинок у селі»

П'ятий, шостий тиждень на протязі чотирьох занять ми формували уявлення про ферму, свійських тварин та сільськогосподарську техніку.

Розвивали навички конструювання сільського будинку та хліва для свійських тварин з конструкторами типу DUPLO. Продовжували навчатися конструювати за зразком.

Словниковий запас вихованців поповнився словами: «ферма», «свійські тварини», «кінь», «лоша», «корова», «теля», «свиня», «поросся», «вівця»,

«баран», «ягня», «курка», «півень», «курча», «сільськогосподарська техніка», «трактор», «причеп».

Необхідний дидактичний матеріал: набори LEGO Education типу DUPLO: «Ферма», «Свійські тварини»; картинки із зображеннями сільського будинку та свійських тварин.

4. Тематичний блок «У світі транспорту»

Сьомий і восьмий тиждень, 4 заняття було проведено з набором LEGO «Будівельні машини», цей набір можна легко адаптувати відповідно до поставлених завдань і потреб вихованців. Один набір «Будівельні машини» можуть використовувати до чотирьох дітей одночасно, цим самим зміцнювати відносини між собою та вчитися працювати в команді. Уточнити та розширити знання про такі транспортні засоби: автомобіль, катер, вітрильник, літак, гелікоптер.

Словниковий набір збагатився новими словами та поняттями: «транспорт», «автомобіль», «вантажний автомобіль», «легковий автомобіль», «літак», «пасажирський літак», «вантажний літак», «катер».

Необхідний дидактичний матеріал: набір LEGO Education типу SYSTEM «Транспорт»; картинки та схеми моделей автомобілів, літаків, гелікоптерів, катерів та вітрильників.

На протязі чотирьох тижнів третього місяця ми займалися вдосконаленням набутих навичок і здібностей. Кожному тематичному блоку було відведено один тиждень, відповідно по два заняття. У процесі вдосконалення отриманих навичок важливою відмінністю виступає відсутність наочної ілюстрації або взірця для виконання завдання під час конструювання. Тобто кожен вихованець отримував завдання в усній формі і виключно за власним бажанням та баченням втілював свій задум «у життя».

Проведення занять з використанням конструкторів «ЛЕГО» має відбуватися в ігровій, невимушеній формі, що в свою чергу, є умовою для формування у дітей уявлень різних за призначенням будівель, транспорту

тощо, а також на встановлення стійких зв'язків уявлень дитини з реальними об'єктами і їх пласкими зображеннями, схемами.

5. Фізкультурна хвилинка

Яким би цікавим і захоплюючим не був процес конструювання, педагог завжди має пам'ятати про фізіологічні особливості перебігу таких процесів як: пам'ять, увага, мислення, уява, сприйняття та інших. Відомий факт що утримувати увагу більше 7 хвилин на належному рівні складно навіть дорослій людині. Задля відпочинку та переключення уваги для дітей з вадами зору використовуються фізкультурні хвилинки. Завдяки таким хвилинкам вихованці отримують можливість переключити увагу, щоб потім зберігти достатній рівень її концентрації, а також зняти м'язеву втому.

6. Презентація робіт вихованцями, спільне обговорення

На цьому етапі діти з вадами зору розповідають про свій об'єкт надають характеристику, додатково описують мету його створення, відповідають на запитання інших учасників в тому числі уточнюючи питання педагога. Оскільки розвиток конструктивних здібностей та креативності на заняттях базується на комплексному принципі, який передбачає інтегрований підхід до формування знань дітей. Спрямованість розвивальної діяльності має бути не на окремі конструктивні уміння, а на забезпечення мотиваційного, орієнтувального, цільового та операційно-технічного аспектів.

Під час презентації робіт також відбувається збагачення та закріплення активного словника дошкільників та формування навичок зв'язного мовлення, вербального та невербального спілкування; виховання таких базових якостей особистості, як самостійність, цілеспрямованість, наполегливість, креативність.

7. Ігрова діяльність

Діти під час конструювання за тематичними блоками не лише отримали нові навички, сформували та розвинули нові здібності але і створювали цікаві творчі споруди. Після презентації вони мали можливість розгорнути ігрову

діяльність з власноруч створеними об'єктами та моделями а також під час таких невимушених ігор, поступово поглибити знання про те, що споруда має бути міцною, зручною, функціональною.

3.3. Аналіз результатів контрольного дослідження.

Контрольне визначення рівня пізнавальної активності після проведення експерименту з конструювання.

Таблиця 3

Рівні пізнавальної самостійності	Кількість балів		
		Кількість дітей	Відсоток
Високий	75-68	-	-
Достатній	67-50	3	25,0%
Середній	49-32	7	58,3%
Низький	31-15	2	16,7%

Порівняння отриманих даних свідчить про якісні зміни пізнавальної активності дітей. Аналіз результатів контрольного діагностування виявив достатньо переконливу динаміку розвитку пізнавальної активності у дітей. Кількість дітей, які виявляли низькій рівень пізнавальної активності зменшилася вдвічі, в той час як кількість дітей з середнім та достатнім рівнем збільшилася, на 8,3 % та 9% відповідно. Данні наведені у таблиці 3.

Контрольне визначення рівня креативності після проведення експерименту з конструювання.

Таблиця 4

Вихованець	Експериментальна група			Загальна кількість балів
	К-сть доречних відповідей	Гнучкість	Оригінальність	
Катерина В. (4 роки 6 місяці)	6	2	-	(6)
Олена К. (4 роки 5 місяці)	7	3	-	(10)
Карина Д. (4 роки 9 місяців)	7	3	-	(10)
Володимир Г. (4 роки 3 місяці)	6	4	-	(10)
Данило Ч. (4 роки 9 місяців)	9	4	1	(18)
Злата П. (4 роки 10 місяців)	5	3	-	(8)
Дмитро Т. (4 роки 11 місяців)	7	5	-	(12)
Єгор Л. (4 роки 12 місяців)	8	5	-	(13)

місяців)				
Олександр Б. (4 роки 11 місяців)	7	3	-	(10)
Макар П. (4 роки 8 місяців)	7	4	-	(11)
Соломія Т. (5 років 3 місяці)	7	3	-	(10)
Ірина В. (4 роки 10 місяців)	6	3	-	(9)

Аналізуючи контрольне повторне діагностування рівня креативності у дітей з вадами зору, також наявна очевидна позитивна динаміка. Суттєво збільшилася кількість доречних відповідей (перша колонка таблиці), розширилася кількість застосованих категорій, майже всіма вихованцями (друга колонка таблиці), найбільша кількість застосованих категорій 5, це доволі високий показник для обраної вікової групи. З'явилася одна оригінальна відповідь у вихованця Данило Ч., який отримав максимальну кількість у 18 балів.

Під час повторної бесіди з батьками після проведеної роботи з конструювання, було відмічено позитивні зміни в розвитку дітей. Батьки звернули увагу, на те що діти стали проявляти більшу зацікавленість, наполегливість, самостійність, цілеспрямованість, креативність.

Як в процесі експерименту, так і по його закінченню, батькам пропонувалося продовжувати розвивати конструктивні здібності дітей вдома, якщо діти того хотіли. Ми пояснювали, що відбувається з розвитком дитини а

також як конструювання впливає на зір, як робити спостереження і співпрацювати з дитиною.

Висновок до 3 розділу

У ході проведення експериментального дослідження були проаналізовані показники, отримані під час діагностування: пізнавальна активність, легкість, продуктивність, гнучкість, здатність до швидкого переключення, оригінальність, своєрідність творчого мислення, незвичайність, точність, стійкість, логічність мислення.

Так, в процесі конструювання, діти поступово починали проявляти активність та наполегливість. Було виявлено, що вони частіше почали об'єднуватися у мікрогрупи для створення конструкції за спільною темою. Під час такої колективної праці діти обмінювалися інформацією, збагачували пізнавальне коло знань, допомагали одне одному, висловлювали пропозиції, вміли домовлятися. А також навчилися визначати залежність конструкції об'єкта від його практичного призначення, конструювати за певних умов, чітко виконувати інструкції вихователя, планувати власну діяльність. На наш погляд, ці вміння істотно впливають як на розумовий розвиток, так і на розвиток самої конструктивної діяльності дітей. В результаті проведеного конструювання, діти набули продуктивних та пізнавальних умінь, їхні дії характеризувалися високою активністю та самостійністю мислення. Вони навчилися не пасувати перед труднощами, докладати зусиль для точного відтворення способу дій, створювати вироби, які повністю відповідали поставленим умовам, самостійно обирати матеріал для виготовлення конструкції різної складності.

Важливою умовою успішної діагностики рівня креативності дітей дошкільного віку в закладі дошкільної освіти є врахування індивідуальних особливостей кожної дитини з вадами зору.

Перед нами тривалий час стояло запитання, що є першочерговим? Вроджена обдарованість дитини, яка є основою для подальшого розвитку

здібностей, чи саме виховання, спрямоване на формування, розкриття та подальший розвиток бажаних здібностей. В результаті проведеного експерименту ми схилились до того, що вірно і перше і друге. Кожна дитина народжується достатньо обдарованою, щоб за умови правильно побудованого педагогічно - виховного процесу, за допомогою надзвичайно ефективного методу конструювання, розвинути в ній пізнавальну сферу, креативні здібності і творчий потенціал.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного науково-теоретичного аналізу та експериментальної роботи нами були зроблені наступні висновки.

1. На основі аналізу психолого-педагогічної, медичної літератури, нормативно-правових документів, практики роботи закладів дошкільної освіти для дітей з порушеннями зору виявлено певний інтерес науковців і практиків до шляхів підвищення ефективності корекційно-реабілітаційної роботи. Це зумовлено необхідністю своєчасної психолого-педагогічної та корекційної допомоги дітям з вадами зору для запобігання негативного впливу зорової депривації на процес їх розвитку та якісну підготовку до навчання в школі, адаптації в середовищі однолітків із нормальним зором.

Аналіз теоретичних досліджень із теми дозволив розкрити важливі науково-методичні підходи щодо організації конструювання для дошкільників з вадами зору та ознайомитися із рекомендаціями відносно добору ігрового та дидактичного матеріалу для групових занять.

2. У процесі вирішення другого завдання ми теоретично обґрунтували важливість психолого-педагогічного обстеження стану розвитку зорового сприймання у дітей з вадами зору. Діагностування у дітей з вадами зору є об'ємним різнобічним процесом, який повинен базуватися на індивідуальному підході до кожної конкретної дитини. Це зумовлено своєрідними особливостями психофізичного розвитку дітей дошкільного віку з вадами зору.

Ми переконалися, що під час діагностики зорового сприймання потрібно дотримуватися наступних правил:

- опора на збережені структури;
- розподіл навантаження відповідно до розумової працездатності дитини;
- діагностичні завдання повинні відповідати можливостям та інтересам дитини;

- підтримання позитивної мотивації та зацікавленості на належному рівні;
- форми обстеження які використовуються (предметна гра, дидактична, сюжетна або рольова, в процесі індивідуальної роботи, у мікрогрупі, або з залученням батьків) – мають бути посильними для дітей та відповідати їх індивідуальним і віковим особливостям.

Таким чином, психолого-педагогічна діагностика дітей із вадами зору, і як наслідок, порушеннями психофізичного розвитку, повинні враховувати особливості розвитку дитини, а також визначити її потенційні можливості, інтереси, задатки, на які в подальшому можна опиратися у здійсненні корекційних та розвиваючих вправ. Застосування методів педагогічної діагностики у вихованні та навчанні дітей допомагає своєчасно виявити їх труднощі, а після цього встановити причини, зробити цілеспрямований аналіз поведінки та діяльності.

3. Дослідивши види та особливості пізнавальної діяльності в дітей із вадами зору ми переконалися, що пізнавальна сфера має безпосередній зв'язок із зоровою функцією. Якщо ми поліпшуємо зір, то автоматично здійснюємо вплив і на пізнавальну сферу дитини. Компенсація порушеної функції зору—це складний різноманітний процес перебудови функцій організму за рахунок збережених аналізаторів. Корекційно-компенсаторна робота під час конструювання, розвиває у дітей гостроту зору, окомір, окорухові функції очей, фіксацію погляду, кольоросприйняття, перцептивну активність збережених аналізаторів, бінокулярний та стереоскопічний зір, співдружність руки та ока, просліджуючу функцію очей, оптичну увагу та пам'ять. Запобігає виробленню рефлексу низько схиленої голови, сприяє розвитку конструктивного праксису, покращує орієнтування у просторі, допомагає розвитку зорово-моторної координації, зорово-просторових уявлень та зорової уваги.

Усі ці перетворення здійснюють значний вплив на розвиток пізнавальної сфери в цілому.

4. Вирішуючи четверте завдання, ми проаналізували ефективність корекції за допомогою конструювання для формування та розвитку пізнавальної сфери та когнітивних здібностей дошкільників з вадами зору. Корекційна робота з компенсації недоліків зорового сприймання, обов'язково повинна включати предметно-практичну діяльність дитини, зокрема процес конструювання, завдяки якому відбувається розвиток вищих психічних та когнітивних функцій, формування загальних уявлень та мовлення, і найголовніше – удосконалення та збереження зорової функції. Кожна з форм організації конструктивної діяльності у закладі дошкільної освіти виконує водночас кілька завдань: від виховної, корекційно-компесоторної роботи, до психічно-когнітивного і творчого розвитку дітей з вадами зору. Конструювання допомагає сформувати вміння виділення і диференціації ознак навколишніх предметів. Дитина починає краще розрізняти окремі якості і властивості предметів.

Також ми переконалися, що конструювання – це ефективний метод розвитку креативності у дітей з вадами зору. Цей процес розвиває надзвичайно важливі вміння: алгоритм пошуку виходу з проблемних ситуацій, легкість перенесення досвіду для розв'язування інших завдань, швидкий пошук у пам'яті знань, необхідних для вирішення нових задач, генерування оригінальних ідей, готовність до мобілізації інтелектуальних ресурсів, до подолання перешкод на шляху мисленнєвої активності, прояву оригінальності в рішеннях і у будь-яких ситуаціях, до застосування інтуїції.

Формування креативності розвиває у дітей здатність «мислити в різних напрямках», тому розвиток креативності, або дивергентного мислення, як особистісної властивості, – є вкрай важливим у системі спеціальної освіти.

5. У ході проведення експериментального дослідження на базі закладу дошкільної освіти «Ромашка» м. Черкаси ми підтвердили позитивний вплив процесу конструювання для формування й вдосконалення пізнавальної сфери